

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย และบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ (เมียนมา)

ณ จังหวัดตาก

ของ คณะกรรมการการศึกษา การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

- ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี หรือศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กด้อยโอกาสซีดีซี
- ศูนย์การเรียนรู้นิวโซไซตี้ (New Society Migrant Learning Center)
- ที่ว่าการอำเภอท่าสองยาง ในกรณี ศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ
- ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC)

สารบัญ

	หน้า
- วัตถุประสงค์การเดินทางไปศึกษาดูงาน	๑
- ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี หรือ ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้เพื่อเด็กด้อยโอกาสซีดีซี	๑
- ศูนย์การเรียนรู้นิวโซไซตี้ (New Society Migrant Learning Center)	๙
- ที่ว่าการอำเภอท่าสองยาง ในกรณี ศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ	๑๔
- ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC)	๒๐
- รายนามคณะผู้บริหาร	๒๔

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน
การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ (เมียนมา)
ของคณะกรรมการการศึกษา การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ – วันเสาร์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘
ณ จังหวัดตาก

วัตถุประสงค์การเดินทางไปศึกษาดูงาน

เพื่อพิจารณาศึกษาสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงของการจัดการศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับ ปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ผลกระทบและแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจการด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษาเอกชน การศึกษาพิเศษ และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี
หรือ ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้เพื่อเด็กด้อยโอกาสซีดีซี

ข้อมูลทั่วไป

ที่อยู่ : เลขที่ ๙๒๗ หมู่ ๑ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ๖๓๑๑๐
โดยมี สมาคมครูผู้อพยพชาวเมียนมา (BMTA) ให้การสนับสนุน
และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี หรือศูนย์พัฒนาการเรียนรู้เพื่อเด็กด้อยโอกาสซีดีซี เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการศึกษาให้กับเด็กผู้ไร้สัญชาติ ผู้อพยพ และกลุ่มลูกหลานแรงงานข้ามชาติ ให้สามารถเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศไทยและสังคมโลก ด้วยการให้ทักษะการดำรงชีวิตที่ครอบคลุมเพื่อสิทธิและประโยชน์ของเด็ก โดยก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๓๕ ภายใต้แม่ตาวคลินิก (ศูนย์บริการทางการแพทย์แก่ผู้อพยพ) และบริหารจัดการโดยแพทย์หญิงชินเทีย หม่อง ซึ่งเริ่มแรกเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี ต่อมาได้พัฒนามาเป็น “ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้เพื่อเด็กด้อยโอกาสซีดีซี”

ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ผ่านโครงการความร่วมมือกับ สกร.อำเภอแม่สอด ที่ช่วยจัดการเรียนการสอนภายในศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี และมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต ๒ เข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ฯ ในด้านอื่นด้วย โดยมีเป้าหมายดังนี้

- เสริมสร้างคุณภาพการศึกษาแก่นักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี
- พัฒนาองค์ความรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในสังคม เพื่อการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว

โครงสร้างการจัดการศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ หลักสูตร ดังนี้

๑. หลักสูตรศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)

- เป็นหลักสูตรสำหรับการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทยตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ กรมส่งเสริมการเรียนรู้

- มีการเรียนการสอนแบบชั้นเรียน โดยมีครูผู้สอนจาก สกร.อำเภอแม่สอด เข้ามาสอน สัปดาห์ละ ๒ วัน (วันพุธ และวันพฤหัสบดี)

- ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ครูของศูนย์การเรียนรู้ฯ เป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรไทยใน ๓ ระดับ (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย) ให้กับนักเรียน แล้วสมัครเข้าเรียนต่อในระบบ สกร.อำเภอแม่สอด จำนวน ๑๗๔ คน ประกอบด้วย

- ระดับชั้นประถมศึกษาอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี (กลุ่มศูนย์การเรียนรู้) จำนวน ๗๗ คน
- ระดับชั้นประถมศึกษา ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๙ คน
- ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๒๙ คน
- ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒๙ คน

- ปัจจุบันมีนักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว จำนวน ๒๑ คน และเข้ารับการศึกษต่อในระดับ มหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทยได้ จำนวน ๒ คน

๒. หลักสูตร GED (General Educational Development)

- เป็นวุฒิการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

- นักเรียนที่มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการต้องเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ของศูนย์การเรียนรู้ฯ ซึ่งใช้เวลาเรียน ๑ ปี และต้องสอบผ่านทั้ง ๔ วิชาหลักตามที่กำหนดก่อนจบ เนื่องจากหลักสูตรดังกล่าวจะเปิดรับสมัครเพียงปีละ ๓๐ คน

๓. หลักสูตรของศูนย์การเรียนรู้ฯ

- เป็นหลักสูตรประเทศต้นทาง (เมียนมา)

- ใช้หลักสูตรเมียนมาเป็นหลัก เนื่องจากสอดคล้องกับระบบการศึกษาของเมียนมาเพื่อให้เด็กสามารถกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศต้นทางของตน

- สอนภาษาไทยเป็นวิชาเสริม เพื่อช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมไทย

- มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา เป็นภาษาเมียนมา ยกเว้นรายวิชาภาษาอังกฤษ และภาษาไทย เรียนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนต่อในระบบการศึกษาของเมียนมา หรือเข้าสู่โอกาสการจ้างงานที่ใช้ภาษาอังกฤษ
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด
- หลักสูตรการเรียนอ้างอิงจากประเทศต้นทาง และหลักสูตรจากมูลนิธิเดอะเบย์ เครือข่ายเพื่อการศึกษา

ข้อมูลเชิงปริมาณ

- มีนักเรียนจำนวน ๑,๒๑๘ คน

ระดับ	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล	๗๒	๖๕	๑๓๗
ประถมศึกษา	๑๔๙	๑๔๕	๒๙๔
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๔๖	๑๗๙	๓๒๕
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑๘๖	๒๗๖	๔๖๒
รวม	๕๕๓	๖๖๕	๑,๒๑๘

- มีครูผู้สอนจำนวน ๕๙ คน (เป็นครูไทย ๑๐ คน และครูเมียนมา ๔๙ คน)
- มีเจ้าหน้าที่ธุรการจำนวน ๑๙ คน
- มีอาสาสมัครจำนวน ๕ คน

ช่องทางการศึกษาต่อ

- นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร สกร. → สามารถศึกษาต่อในระดับสายอาชีพ และมหาวิทยาลัย
- นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร GED → สามารถศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ภาคนานาชาติ
- นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรของศูนย์การเรียนรู้ฯ → สามารถเข้าฝึกอบรบอาชีพ ระยะสั้นจากมูลนิธิสายใยเยาวชน (Youth Connect Foundation) ก่อนออกสู่ตลาดแรงงาน

ลักษณะทางกายภาพของศูนย์การเรียนรู้ฯ

ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซีตั้งอยู่ในพื้นที่ประมาณ ๕ ไร่ บริเวณรอบศูนย์เป็นพื้นที่ทำการเกษตร และมีห้องแถวเช่าอยู่ติดด้านหน้าโรงเรียนเป็นชุมชนขนาดเล็ก เป็นอาคารเรียนคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) ๓ หลัง มีรั้วรอบขอบชิด ประกอบด้วย

- อาคารแถว ๒ ชั้น ทรงตัว L ใช้เป็นห้องเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
- อาคารแถวชั้นเดียว เป็นห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
- อาคารชั้นเดียว มี ๔ ห้อง ใช้เป็นห้องเรียนภาษาไทยของ สกร.
- มีห้องสุขา ๔ อาคาร แยกหญิงชาย รวมจำนวน ๒๔ ห้อง
- มีห้องโถงใช้ประชุม ซึ่งปัจจุบันกันเป็นห้องพักครู
- มีสนามบาสเก็ตบอล ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ๑ สนาม

- ระดับชั้นอนุบาลแยกออกจากพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี เนื่องจากอยู่ในกระบวนการขอตั้งเป็นโรงเรียนเอกชน

คุณภาพของการจัดการศึกษา

๑. ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี

การจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ฯ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ และสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น เช่น หลักสูตรเข้ากลุ่ม สกร. ช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในสายอาชีพ และมหาวิทยาลัยในหลักสูตร GED ที่สามารถเข้าศึกษาต่อในภาคนานาชาติของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือหลักสูตรประเทศต้นทาง เพื่อเข้ารับการศึกษาต่อ และเข้าสู่ตลาดแรงงานที่ตรงความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

๒. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดตาก

- มีนักศึกษาที่เรียนในระบบ สกร. จบตามเกณฑ์หลักสูตรผู้ไม่มีสัญชาติไทยฯ ของ สกร.
- มีการดำเนินงานตามคู่มือและแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษาแก่บุคคล ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย
- นักศึกษาที่จบตามหลักสูตรสำหรับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย สามารถอ่านภาษาไทยออกเขียนได้ และเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นประถม สามารถสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อไปได้

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

ปัจจุบันมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุก ๔๕ วันต่อครั้ง รวม ๕ ครั้งต่อปีการศึกษา จึงจะผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๕๐ แม้ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี ยังไม่ได้ขออนุญาตให้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ และจำแนกออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านผู้เรียน คือ มีความใฝ่รู้ มีสุขภาวะที่ดี มีความรู้และทักษะในการทำงาน รวมถึงทักษะในการประกอบอาชีพ
๒. ด้านผู้สอน คือ จัดทำแผนการเรียนรู้ที่ตรงตามมาตรฐาน และทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นตามหลักสูตรเป็นแบบอย่างที่ดีและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้
๓. ด้านผู้บริหาร คือ เป็นแบบอย่างที่ดีมีความยุติธรรม บริหารงานด้วยความโปร่งใส
๔. ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน คือ มีสภาพแวดล้อมที่ดี พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียน รวมถึงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

ความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคในการจัดการการศึกษา

- จัดการศึกษาอย่างเสมอภาค มิได้มีการเลือกปฏิบัติหรือแบ่งแยกชาติพันธุ์

ผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี

ปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้ฯ ไม่สามารถรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ จึงเสนอให้กระจายกลุ่มนักเรียนใหม่ไปสมัครที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ อื่นในพื้นที่ใกล้เคียง

๒. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดตาก

นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานภาษาไทย จึงควรปรับการลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรของ สกร. ชั้นต่ำ ๓ ปี หรือ ๖ ภาคเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน

ตัวอย่าง การลงทะเบียนวิชาเรียนของบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

สาระการเรียนรู้	ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๗	ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๗	ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๖	ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๖	ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕	ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๕
ทักษะการ เรียนรู้			ทร ๑๑๐๐๑(๕) ทักษะการ เรียนรู้			
ความรู้พื้นฐาน	พท ๑๓๐๑๕(๑) ภาษาไทย ๑	พท ๑๓๐๑๖(๑) ภาษาไทย ๒	พท ๑๓๐๑๗(๑) ภาษาไทย ๓	พค ๑๑๐๐๑(๓) คณิตศาสตร์	พว๑๑๐๐๑(๓) วิทยาศาสตร์	พค๑๑๐๐๑(๓) ภาษาอังกฤษ พื้นฐาน
	พว ๑๒๐๑๑(๒) วัสดุศาสตร์	พท ๑๑๐๐๑(๓) ภาษาไทย				พค๑๓๐๑๐(๓) โครงการงานอาชีวศึกษา
ทักษะการ ดำเนินชีวิต	ทช ๑๓๐๑๔(๑) คุณธรรมกับ การดำเนิน ชีวิต		ทช ๑๑๐๐๒(๒) สุขศึกษา พลศึกษา	ทช ๑๑๐๐๑(๑) เศรษฐกิจ พอเพียง	ทช๑๑๐๐๓(๒) ศิลปะศึกษา	

การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด

๑. ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี

- การบริหารจัดการยังไม่ครอบคลุมทั้ง ๔ ด้าน โดยเฉพาะวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ ยังไม่มีห้องวิทยาศาสตร์ ขาดอุปกรณ์เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์
- งบประมาณ ต้องพยายามหาผู้สนับสนุนอยู่เสมอ
- ครูผู้สอนหลายคน ไม่มีวุฒิการศึกษา
- การบริหารทั่วไป สามารถดำเนินการได้ในระดับปานกลาง

๒. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดตาก

- มีการจดทะเบียนศูนย์การเรียนรู้กับศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒
- สกร.อำเภอแม่สอด ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามกรอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของกรมส่งเสริมการเรียนรู้
- มีการจัดจ้างตำแหน่งครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และมีครูประจำกลุ่มเข้าไปจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี

ปัญหาการรับรองวุฒิการศึกษา

- โรงเรียนไม่ได้ลงทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากศูนย์การเรียนรู้ซีดีซีใช้หลักสูตรของเมียนมา
- นักเรียนที่จบการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี อาจต้องไปศึกษาต่อในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา หรือในบางกรณีอาจต้องหาวิธีการเทียบวุฒิเพื่อศึกษาต่อในประเทศไทย

การสนับสนุนในพื้นที่

- โครงการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลร่วมกับมูลนิธิสุวรรณนิมิตและแม่ตาวคลินิก มีการสอนเด็กเล็กโดยใช้ภาษาไทย และได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลประเทศญี่ปุ่น

- การอบรมพัฒนาครู มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูเพื่อเพิ่มทักษะการสอน โดยเน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning และการพัฒนาทักษะภาษาไทยให้กับนักเรียน
- มีการปรับแนวทางการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนผู้อพยพในพื้นที่ เพื่อเน้นให้เด็กได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ไม่ว่าจะกลับไปศึกษาต่อในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา หรือเพื่อปรับตัวเข้าสู่สังคมไทย
- มีการพัฒนาโครงการความร่วมมือเพิ่มเติมกับหน่วยงานภายในและภายนอกประเทศ เพื่อเร่งช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ให้มีอนาคตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

๑. ควรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาโดยไม่จำกัดสถานะบุคคลและเชื้อชาติ เพื่อพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ให้มีคุณภาพ ไม่เป็นภาระสังคมไทยและประเทศอาเซียนในอนาคต
๒. รัฐควรมีนโยบายให้พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่พิเศษ สามารถเปิดโรงเรียนที่สอนโดยใช้ภาษาประเทศเพื่อนบ้านเป็นภาษาหลัก หรือสอนสองภาษาและวัฒนธรรมได้ เช่นเดียวกับโรงเรียนอินเตอร์ที่สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก หรือโรงเรียนจีนในประเทศไทยที่สอนภาษาจีนตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษา เป็นต้น

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ซีตีสี่ที่ไม่ถูกกฎหมาย

๑. คณะกรรมการมาลงพื้นที่ศึกษาดูงานเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงและหาแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ (เมียนมา) ในพื้นที่จังหวัดตาก มิได้สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ซีตีสี่ แต่อย่างใด
๒. ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากใช้หลักสูตรของเมียนมา จึงไม่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย
๓. ครูอาสาที่สอนในศูนย์การเรียนรู้ฯ เป็นชาวเมียนมา ซึ่งสถานะทางกฎหมายยังไม่ชัดเจนว่าเป็นแรงงานต่างด้าว หรือครูอาสาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง
๔. ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ เนื่องจากมีเด็กนักเรียนจำนวนมาก หากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ อาจเกิดความเสียหายร้ายแรง

ค่าใช้จ่ายในการเรียน

- ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีการเก็บค่าเล่าเรียนจากผู้เรียนหรือไม่ เนื่องจากหากมีการเก็บค่าเล่าเรียน อาจเป็นการเพิ่มภาระกับผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

ความกังวลเรื่องความมั่นคง

- ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนบางส่วนอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย และอาจส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศไทยในอนาคต

การตรวจสอบข้อมูลนักเรียน

- ควรมีกระบวนการตรวจสอบข้อมูลนักเรียนอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบถึงจำนวนนักเรียนที่แท้จริง ตั้งแต่ประวัติการเข้าเรียน และการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยของนักเรียน
- ควรมีการเก็บข้อมูลย้อนหลัง เพื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินผลการจัดการศึกษา

- ควรมีการชี้แจงวิธีการรับสมัครนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร

การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐาน

- การดูแลนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบาง และต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

- ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเร่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนี้เป็นสำคัญ

- ควรมีการแบ่งช่วงเวลาเรียนสำหรับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น เนื่องจากจำนวนครูไทยมีจำนวนจำกัด

- ควรมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีไทย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และปรับตัวของนักเรียน

การพัฒนาหลักสูตรการศึกษา

- หลักสูตรควรครอบคลุมถึงการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและประเพณีของประเทศไทย

- ควรปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละวัน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ฯ ที่เน้นภาษาไทย

การติดตามนักเรียนที่หลุดออกจากระบบ

- ควรมีการติดตามนักเรียนที่มีเหตุผลจำเป็น ไม่สามารถเข้ามาเรียน เพื่อทราบถึงสาเหตุ และเร่งให้ความช่วยเหลือเป็นสำคัญ

ปัญหาการดำเนินงาน

- การใช้หลักสูตรเดียวกันสำหรับเด็กที่มีอายุและระดับความรู้แตกต่างกัน อาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- การขาดแคลนข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในอนาคต

- ควรมีกระบวนการดูแลเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย และการดูแลเด็กที่ติดตามผู้ปกครองเข้ามาทำงานในประเทศไทย หรือจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว (ลี้ภัยสงคราม) ที่เป็นระบบมากขึ้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี ถูกกฎหมายโดยเร็ว

๒. ควรมีการตรวจสอบข้อมูลผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ (เมียนมา) เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมในอนาคต

๓. เด็กนักเรียนที่พ่อแม่เป็นผู้ลี้ภัยสงครามควรรายไปเรียนในศูนย์อพยพที่ดำเนินการไว้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

๔. ควรเร่งผลักดันให้เด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาของภาครัฐ โดยส่งเสริมให้เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ เข้าเรียนในโรงเรียนของประเทศไทยในพื้นที่ที่พร้อมให้ความช่วยเหลือในการจัดทำเอกสารประจำตัวที่ถูกต้อง

๕. ควรมีกระบวนการตรวจสอบข้อมูลเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบถึงจำนวนนักเรียนที่แท้จริง ตั้งแต่ประวัติการเข้าเรียน และการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยของนักเรียน เพื่อจัดเก็บข้อมูลย้อนหลัง และนำมาวิเคราะห์และประเมินผลการจัดการศึกษา

๖. ควรมีการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ (เมียนมา) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร การเก็บรวบรวมข้อมูล และการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางกฎหมาย เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและเหมาะสม เช่น

- มีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- มีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและดูแลช่วยเหลือ
- เร่งแก้ไขปัญหาระงับสถานะทางกฎหมายของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- มีการจัดการศึกษาแบบนานาชาติ
- จัดการเรียนการสอนให้เด็กที่เข้ามาเรียนในประเทศไทย ได้เรียนหลักสูตรภาษาไทยเป็นหลัก

ศูนย์การเรียนรู้นิวโซไซตี้ (New Society Migrant Learning Center)

ข้อมูลโรงเรียน

ที่อยู่ : อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ๖๓๑๑๐

โดยมี มูลนิธิช่วยไร้พรมแดน ให้การสนับสนุน

และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

ความเป็นมาและบทบาทของศูนย์การเรียนรู้นิวโซไซตี้

- ก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๔๕ เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้แก่เด็กข้ามชาติและเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในชุมชน

- แรกเริ่มได้รับเงินสนับสนุนจากชุมชนและผู้บริจาค

- ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจาก Brodt beck Philanthropy Foundation ในสหพันธรัฐสวิส (ประเทศสวิตเซอร์แลนด์)

- ศูนย์การเรียนรู้ฯ เป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับเด็กในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็น

- ศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้ความสำคัญกับการสอนภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาเมียนมา เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมไทยและเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษาต่อ

- ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคมในการสนับสนุนเด็กกลุ่มนี้ให้เข้าถึงสิทธิทางการศึกษา

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ศูนย์การเรียนรู้นิวโซไซตี้เป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ เปิดการสอนในระดับชั้นอนุบาล – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ประกอบด้วย

๑. มีนักเรียนจำนวน ๑๙๐ คน (เด็กผู้ชาย ๘๙ คน และเด็กผู้หญิง ๑๐๑ คน)

- อยู่ในระบบ สกร.อำเภอแม่สอด ๓๕ คน

๒. มีครูผู้สอนจำนวน ๘ คน (ครูผู้ชาย ๔ คน และครูผู้หญิง ๔ คน)

ลักษณะทางกายภาพของสถานศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้ฯ ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนของรัฐบาลไทย ๒ แห่งคือ โรงเรียนแม่สอดและโรงเรียนชุมพลคีรี ที่มีลักษณะเป็นตึก ๒ ชั้น หรือศูนย์การเรียนรู้เป็นตึกเช่า ๒ คูหา เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กข้ามชาติ

คุณภาพของการจัดการศึกษา

ตามนโยบายของโรงเรียนคือ เด็กทุกคนต้องเรียนรู้วัฒนธรรมและภาษาเมียนมา และเด็กนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติทุกคนที่มีอายุครบ ๙ ปี ต้องสอบเข้า สกร. และเมื่อเรียนจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วต้องไปศึกษาต่อที่โรงเรียนของรัฐบาลไทยหรือโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี ศูนย์การเรียนรู้นิวโซไซตี้ ที่เชื่อมโยงโอกาสทางการศึกษาไว้กับ สกร. ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน

บริบทของเด็กไร้สัญชาติ

- เด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยมีข้อจำกัดด้านสถานะทางกฎหมายและการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน
- มีปัญหาความยากจนและการขาดโอกาสทางการศึกษา ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้มีความเสี่ยงต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบและการถูกละเมิดสิทธิ
- การจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและป้องกันปัญหาทางสังคมในระยะยาว
- เด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ต้องการเรียนรู้ภาษาเมียนมาเพื่อจะกลับไปศึกษาต่อหรือทำงานที่ประเทศต้นทางของตน

ทั้งนี้ ศูนย์การเรียนรู้ฯ จัดหลักสูตรภาษาเมียนมาและหลักสูตร สกร. (หลักสูตร ๒๐๐ ชั่วโมงสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ) โดยมีเด็กจากหมู่บ้านใกล้เคียงจำนวน ๘ หมู่บ้าน มาร่วมเรียนด้วยและเมื่อจบหลักสูตร สกร. แล้วจะเข้ารับการศึกษาต่อในโรงเรียนของรัฐบาลไทยต่อไปได้ จึงมีหน้าที่หลักดังนี้

- สกร. มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย
- สกร. ให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน
- สกร. ประสานความร่วมมือกับศูนย์การเรียนรู้อื่น เพื่อให้การศึกษาครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีการสนับสนุนครูและนักเรียนให้เข้ารับการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทุกปี จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรมูลนิธิช่วยไร้พรมแดน

การจัดการศึกษาแบ่งเป็น ๒ หลักสูตร ได้แก่

๑. หลักสูตรภาษาไทย สำหรับการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยตามหลักสูตรศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ กรมส่งเสริมการเรียนรู้

๒. หลักสูตรประเทศต้นทาง (เมียนมา) ครอบคลุม ๙ วิชา ได้แก่ ภาษาเมียนมา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศีลธรรมและพลเมือง ทักษะชีวิต พลศึกษา และศิลปะ

ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ดังนี้

๑. ด้านผู้เรียน มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีสุขภาพที่ดีมีความรู้และทักษะในการทำงาน ทักษะในการประกอบอาชีพ
๒. ด้านครูผู้สอน จัดทำแผนการเรียนรู้ให้ตรงตามมาตรฐานและทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นตามหลักสูตร เป็นแบบอย่างที่ดีและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้
๓. ด้านผู้บริหาร เป็นแบบอย่างที่ดีมีความยุติธรรม และบริหารงานด้วยความโปร่งใส
๔. ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้เรียน มีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้

สถานการณ์ของผู้ปกครองและค่าใช้จ่าย

- ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำงานในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ก่อสร้าง ทำความสะอาด และแรงงานรับจ้างรายวัน
- บางคนไม่มีเอกสารการเดินทาง ทำให้เกิดอุปสรรคในการจ้างงานและรายได้ต่ำ (บางคนได้รับเพียง ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน)
- ผู้ปกครองต้องชำระค่าลงทะเบียน ๕๐๐ บาทต่อปี และค่าเรียนรายเดือน ๒๐๐ บาท หรือเฉลี่ยร้อยละ ๕๐ ของครอบครัว ที่สามารถสมทบค่าใช้จ่ายให้กับโรงเรียน ซึ่งรวมเป็นรายได้ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

ความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคในการจัดการการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้นิวไซไซจัดการศึกษาโดยไม่คำนึงถึงผลกำไร เชื้อชาติ และความพิการทางร่างกายของเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ จึงสามารถเข้ารับการศึกษาได้ทุกคน

ผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

- เด็กข้ามชาติไม่สามารถแสดงหลักฐานว่าพวกเขาได้รับการฉีดวัคซีนแล้วหรือไม่ ทางศูนย์การเรียนรู้ฯ จะติดต่อกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่และจัดเตรียมความพร้อมเข้ารับการฉีดวัคซีนที่จำเป็นรวมถึงรับหลักฐานการฉีดวัคซีนด้วย
- นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานภาษาไทย จึงควรปรับการลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรของ สกร.ชั้นต่ำ ๓ ปี หรือ ๖ ภาคเรียน ให้เหมาะสมกับนักเรียนมากขึ้น

ตัวอย่าง การลงทะเบียนวิชาเรียนของบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

สาระการเรียนรู้	ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๗	ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๗	ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๖	ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๖	ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕	ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๕
ทักษะการเรียนรู้			ทร ๑๑๐๑(๕) ทักษะการเรียนรู้			
ความรู้พื้นฐาน	พท ๑๓๐๑๕(๑) ภาษาไทย ๑	พท ๑๓๐๑๖(๑) ภาษาไทย ๒	พท ๑๓๐๑๗(๑) ภาษาไทย ๓	พค ๑๑๐๑๑(๓) คณิตศาสตร์	พว๑๑๐๑๑(๓) วิทยาศาสตร์	พต๑๑๐๑๑(๓) ภาษาอังกฤษพื้นฐาน
	พว ๑๒๐๑๑(๒) วิทยาศาสตร์	พท ๑๑๐๑๑(๓) ภาษาไทย				พต๑๑๐๑๑(๓) โครงการงานอาเซียนศึกษา
ทักษะการดำเนินชีวิต	ทช ๑๓๐๑๔(๑) คุณธรรมกับการดำเนินชีวิต		ทช ๑๑๐๑๒(๒) สุขศึกษา พลศึกษา	ทช ๑๑๐๑๑(๑) เศรษฐกิจพอเพียง	ทช๑๑๐๑๓(๒) ศิลปศึกษา	

- การหาครูไทยที่มีความเสียสละและพร้อมรับค่าตอบแทนน้อยเป็นเรื่องยาก ทำให้เกิดปัญหาครูลาออกบ่อย

- มีเด็กจำนวนมากต้องออกจากระบบการศึกษาเมื่อถึงวัยแรงงาน เพื่อไปทำการเกษตร
- ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้มูลนิธิไม่สามารถขยายการสนับสนุนได้
- มูลนิธิ มีแผนที่จะเพิ่มจำนวนครูไทยในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย
- มูลนิธิ ทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อประสานความร่วมมือและแก้ไขปัญหาทางการศึกษา
- มูลนิธิ ให้ความสำคัญกับความโปร่งใสทางการเงิน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริจาค

ข้อสังเกตจากศูนย์การเรียนรู้ฯ

๑. เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติทุกคนที่เรียน สกร. ควรได้รับบัตร ๑๐ ปี เพื่อไปสมัครเรียนต่อที่โรงเรียนของรัฐบาลไทย
๒. ศูนย์การเรียนรู้ฯ ประสบปัญหาเรื่องความแออัดของสถานศึกษาและขาดแคลนครู
๓. ศูนย์การเรียนรู้ฯ ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ โดยอาศัยเงินบริจาคจากมูลนิธิในต่างประเทศและผู้ปกครองเป็นหลัก
๔. ปัญหาด้านกฎหมาย เนื่องจากสถานะของโรงเรียนยังไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ
๕. การขาดแคลนครูที่มีคุณภาพและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม
๖. ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ
๗. การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการฝึกอาชีพและการจ้างงานสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ ที่จบการศึกษา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ควรปลูกฝังอุปนิสัยความจงรักภักดีในแผ่นดินไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีให้กับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย
๒. ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ และกฎหมายที่ชัดเจนจากภาครัฐ เพื่อให้การสนับสนุนเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ ที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน
๓. การสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ แก่สังคมไทย
๔. ควรมีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ฯ สามารถขึ้นทะเบียนได้อย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด
๕. ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและอาชีพในประเทศไทยได้
๖. ควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของทางผู้บริหารศูนย์ให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นหลัก เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมไทยได้ดีขึ้น
๗. ควรมีการเตรียมความพร้อมเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ เข้าสู่ระบบการศึกษาของไทยมากขึ้น เช่น การเรียนภาษาไทย

ที่ว่าการอำเภอท่าสองยาง ในกรณี ศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ

ความเป็นมา

๑. ศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละเกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบตามแนวชายแดนไทย-เมียนมา ทำให้ประชาชนจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอพยพเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก
๒. เริ่มแรกจังหวัดมีการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว ๖ แห่ง ต่อมาได้รวมเป็นจุดเดียวที่บ้านแม่หละ ในปี ๒๕๓๙
๓. ในปี ๒๕๔๕ กรมการปกครองได้เปลี่ยนชื่อเป็น “พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ”
๔. มีพื้นที่ประมาณ ๑,๔๖๕ ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างอำเภอแม่สอดและอำเภอท่าสองยาง
๕. แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๓ โซน มี ๒๑ หมู่บ้าน
๖. มีประชากรประมาณ ๒๘,๐๐๐ คน ประกอบด้วยผู้หนีภัยจากการสู้รบและผู้อาศัยเดิม
๗. ประชากรมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และศาสนา

การบริหารจัดการของจังหวัดตาก

- มีภารกิจหลักในการดูแลและบริหารจัดการพื้นที่พักพิง โดยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) องค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ (NGO) มูลนิธิช่วยเหลือเด็ก (Save the Children) และองค์กรภาคีเครือข่าย
- มีการให้ความช่วยเหลือด้านอื่น เช่น อาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล และการศึกษา
- มีการรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด
- มีการจัดตั้งคณะกรรมการพื้นที่พักพิงและจ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ข้อมูลการจัดการศึกษาในศูนย์พักพิงชั่วคราวทั้งหมด ๙ แห่ง

- มีนักเรียนประมาณ ๒๘,๐๒๓ คน
- มีโรงเรียน ๕๗ แห่ง
- มีการเรียนการสอน ๓ ภาษา คือ เมียนมา กะเหรี่ยง และอังกฤษ
- มีครูผู้สอน ๑,๐๖๙ คน
- มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพครู สื่อการเรียนการสอน และหลักสูตร

- จัดการศึกษา ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และการศึกษานอกระบบและฝึกอาชีพ

- ใช้หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรของโรงเรียนในพื้นที่
- ให้การสนับสนุนด้านค่าตอบแทนครู อุปกรณ์การเรียน ซ่อมแซมอาคาร และการทำงานร่วมกับ

ชุมชน

- เด็กในศูนย์พักพิงฯ มีความต้องการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้ในการสื่อสารและการศึกษาต่อ
- มีการจัดการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากหัวหน้าศูนย์พักพิงฯ
- นักเรียนเดินทางออกจากศูนย์การเรียนรู้ฯ เพื่อมาเรียน โดยมีมาตรการรักษาความปลอดภัย
- มีความกังวลเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ภาษาไทยของเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงาน

ข้ามชาติ และต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน

- มีความต้องการให้มีการเปิดกว้างในเรื่องของทิศทางการศึกษาสำหรับเด็กในพื้นที่พักพิง
- การจัดการศึกษาในศูนย์พักพิงฯ เป็นไปตามคำสั่งการของสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- มีการผ่อนผันให้องค์กรเอกชนเข้าไปจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประสานงานกับนายอำเภอ

และปลัดอำเภอ

- เน้นความปลอดภัยของครูและผู้เรียน โดยให้ครูเข้าไปสอนภายในศูนย์พักพิงฯ

ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษากะเหรี่ยง ข้อมูล ณ เดือนมกราคม ๒๕๖๘ ดังนี้

- จำนวนนักเรียนทั้งหมด ๘,๖๗๔ คน
- จำนวนโรงเรียน ๑๘ โรงเรียน
- จำนวนครูผู้สอน ๓๔๖ คน

ด้านผลลัพธ์ทางการศึกษาโดยรวม

๑. เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ ที่เข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐานจะรู้สึกปลอดภัย เหมือนได้รับการปกป้องในสถานศึกษา

๒. ครูมีเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนตามที่มาตรฐานกำหนด

๓. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ลักษณะทางกายภาพของสถานศึกษาในศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ

สถานศึกษาเป็นอาคารชั่วคราวชั้นเดียว สร้างด้วยวัสดุในท้องถิ่น เป็นสิ่งก่อสร้างแบบไม่ถาวร เป็นวัสดุธรรมชาติ ตัวอาคารสร้างด้วยไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยใบตองตึง สังกะสี ไม้ยูคาลิปตัส ห้องเรียนเชื่อมต่อด้วยกระดาน และวัสดุธรรมชาติ ไม่สามารถเก็บเสียงได้ แสงสว่างไม่เพียงพอ ครัวภัณฑ์ โต๊ะ และเก้าอี้มีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อนักเรียน สภาพแวดล้อมภายในอาคาร ห้องน้ำ ห้องครัว โรงอาหาร เป็นการสร้างตามบริบทท้องถิ่น ไม่มีการแยกห้องน้ำระหว่างหญิงชายที่ชัดเจน ในบางโรงเรียนเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่ตั้งอยู่บนเขาทำให้การจัดการน้ำและสุขาภิบาล ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร พื้นที่เป็นดิน มีสนามกีฬาและสนามเด็กเล่น

ทั้งนี้ จากการติดตามผลการประเมินพบว่า เด็กนักเรียนรู้สึกปลอดภัยกับการมาโรงเรียน เพราะคุณครูดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและรู้สึกปลอดภัยกับการเดินทางมาโรงเรียน

ข้อจำกัดในศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ

- ระบบการศึกษายังไม่ได้รับการรับรองหลักสูตร นักเรียนที่จบการศึกษาจึงไม่สามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้และไม่มีโอกาสในการศึกษาขั้นสูงนอกพื้นที่ศูนย์พักพิงฯ ได้
- ปัจจุบันการเรียนภาษาไทยยังมีได้บรรจุไว้ในหลักสูตรเมียนมา
- โอกาสเข้ารับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมีข้อจำกัด
- ข้อจำกัดด้านงบประมาณและขาดแคลนครู จึงส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว
- จำนวนอาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน พื้นที่โรงเรียนมีขนาดเล็ก พื้นที่ห้องเรียนและพื้นที่อเนกประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมมีจำกัด
- โครงสร้างสุขาภิบาลและน้ำในสถานศึกษาไม่เพียงพอ
- โครงสร้างอาคารทำจากวัสดุธรรมชาติ และสังกะสี ส่งผลให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก
- เพิ่มอุปกรณ์การเรียนและสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน
- ขาดทรัพยากรใช้จัดการเรียนการสอนในระดับก่อนปฐมวัย

คุณภาพของการจัดการศึกษา

- การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรของคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (KRCEE) และคณะกรรมการศึกษาคะเรนนี้ (KnED) โดยหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และการเรียนการสอนใช้ภาษาเมียนมาเป็นหลัก
- เด็กและเยาวชนหนีภัยจากการสู้รบอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ สามารถเข้าถึงการศึกษา และเด็กร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการปกป้องคุ้มครองเมื่ออยู่ที่โรงเรียน เพราะทุกโรงเรียนมีนโยบายการคุ้มครองเด็ก
- ครูและบุคลากรด้านการศึกษาร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการฝึกอบรมด้านการจัดการเรียนการสอนที่เป็นมิตรกับเด็ก
- มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

ประสิทธิภาพภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด ได้แก่

- มีการจัดสรรบุคลากรทางการศึกษา อุปกรณ์ และงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- มีการอบรมครูและอาสาสมัครอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
- ทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และองค์กรในชุมชน (CBOs) เพื่อสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษา

ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ

- การเข้าถึงการศึกษาเด็กและเยาวชนของศูนย์พักพิงฯ ส่วนใหญ่ได้รับโอกาสทางการศึกษาในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
- นอกจากสอนวิชาเรียนหลัก ยังมีการส่งเสริมทักษะชีวิต เช่น การพัฒนาสุขภาวะจิตใจ
- นักเรียนมีความต้องการเรียนภาษาที่สอง เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

- มีการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในศูนย์พักพิงฯ ผ่านแบบทดสอบและการประเมินผลประจำปี จากคณะกรรมการศึกษากะเหรี่ยง (KRCEE) และคณะกรรมการศึกษาคะเรนนี่ (KnED) เพื่อรวบรวมข้อมูลมาปรับใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่เด็กนักเรียนกลุ่มนี้ต่อไป

- เร่งเพิ่มการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของภาครัฐ กับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และคณะกรรมการผู้หนีภัยการสู้รบฯ

ความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคในการจัดการการศึกษา

มีการจัดการเรียนสอนที่คำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเป็นธรรม โดยมูลนิธิฯ มีความพร้อมและพยายามช่วยเหลือเพิ่มเติมกับกลุ่มบุคคลที่มีข้อจำกัด กลุ่มเปราะบาง ภายใต้บริบทท้องถิ่น เช่น เด็กพิการและผู้เรียนที่ต้องการชั่วโมงเรียนเพิ่ม และออกแบบอาคารสถานที่เป็นมิตรต่อคนพิการ จึงเปิดการเรียนการสอนภาษาไทยหลังเลิกเรียนให้แก่เด็กที่ต้องการเพิ่มทักษะอ่านออกเขียนได้ และจัดอบรมครูผู้สอนด้านการจัดการศึกษาที่เท่าเทียมและเสมอภาคให้แก่เด็กนักเรียน

การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนดทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

ด้านวิชาการ

- องค์กรที่ทำงานด้านการศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทในศูนย์พักพิงฯ กับคณะกรรมการศึกษากะเหรี่ยง (KRCEE) และคณะกรรมการศึกษาคะเรนนี่ (KnED) อยู่เสมอ

- มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะครู ให้ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายได้

ด้านงบประมาณ

- จัดสรรงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับความต้องการ เช่น การพัฒนาหลักสูตร อุปกรณ์การเรียน และการฝึกอบรมครู

- ประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

ด้านบุคลากรครู

- สรรหาและพัฒนาบุคลากรครู เพื่อทำงานร่วมกับคณะกรรมการศึกษากะเหรี่ยงในการสรรหาครูที่มาจากชุมชนเพื่อให้เข้าใจบริบทของเด็ก และสามารถใช้ภาษาเมียนมากับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- จัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการสอนที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับเด็ก

- ดูแลสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพ แม้อยู่ในสถานการณ์ที่มีงบประมาณจำกัด

- เพิ่มแรงจูงใจครูผ่านการพัฒนาทักษะการสอนและการชื่นชมในวันสำคัญ

- ส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพครู เช่น การเก็บประวัติการฝึกอบรม การศึกษาและเพิ่มโอกาสในพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ตลอดจนดูแลสุขภาพจิตของครู และการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้กับครูในศูนย์พักพิงฯ

ด้านบริหารทั่วไป

- จัดสถานศึกษาในพื้นที่ปลอดภัย หนาแน่น และเป็นมิตรกับเด็กทุกกลุ่ม

- ทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน องค์กรในชุมชน (CBO) องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และหน่วยงานระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนด้านการศึกษา

ผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

- พิจารณาทบทวนนโยบายเพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กกลุ่มหนีภัยการสู้รบจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ยังยืน รวมทั้งคำนึงถึงสถานการณ์ที่มีการลดงบประมาณการช่วยเหลือจากต่างประเทศในอนาคต

- รับรองหลักสูตรการศึกษาภายในศูนย์พักพิงฯ

- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ารับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นนอกศูนย์พักพิงฯ ได้โดยใช้เอกสารรับรองการศึกษาและเอกสารรับรองสถานะผู้หนีภัยการสู้รบจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อยื่นสมัครขอเรียนต่อในประเทศไทยได้

- สนับสนุนงบประมาณด้านการฝึกอบรมบุคลากร อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนและสื่อการสอนที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

- ทบทวนหลักเกณฑ์การก่อสร้างอาคารเรียนโดยเปลี่ยนจากการใช้วัสดุธรรมชาติเป็นวัสดุอื่นที่ทนไฟและภัยธรรมชาติ เพื่อลดความเสียหายจากเหตุอัคคีภัยและประหยัดงบประมาณในระยะยาว

สถานการณ์ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

ด้านความมั่นคงและกฎหมาย

- มีความกังวลเกี่ยวกับการเข้ามาของแรงงานต่างชาติ และผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

- ปัญหาการสื่อสารกับผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นชาวต่างชาติ ทำให้การสอบสวนเป็นไปอย่างยากลำบาก

- ต้องการให้มีการกำหนดกรอบการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อป้องกันบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาแสวงหาประโยชน์

- ต้องการให้มีการมองในมิติของการรักษากฎหมาย

ด้านการให้ความช่วยเหลือ

- การให้ความช่วยเหลือด้านอาหารและด้านสาธารณสุขมีความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสหรัฐอเมริกาให้งบประมาณน้อยลง

- ต้องการให้มีการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของประชากรในศูนย์พักพิงฯ

- ต้องการให้มีการพิจารณาเรื่องการปรับเปลี่ยน หรือปิดพื้นที่ศูนย์พักพิงฯ

- ต้องการให้มีการมองในมิติของความยั่งยืนมากขึ้น

ด้านแรงงาน

- ต้องการให้มีการส่งเสริมการจ้างงานของประชากรในศูนย์พักพิงฯ

- ต้องการให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลเรื่องศักยภาพด้านอาชีพของประชากรในศูนย์พักพิงฯ

ปัญหาในพื้นที่จังหวัดตาก

- ปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดนเนื่องจากการสู้รบในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

- ปัญหาผู้หนีภัยจากการสู้รบ (ผู้ลี้ภัยสงคราม) ที่เข้ามาอาศัยในศูนย์พักพิง ๓ แห่ง ในอำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง ปัจจุบันมีผู้ลี้ภัยรวมกันประมาณ ๗๐,๐๐๐ คน

- ปัญหาผู้หนีภัยจากความไม่สงบ (ผู้ลี้ภัยเฉพาะกิจ) ที่ข้ามมาหลบภัยชั่วคราวเมื่อมีการสู้รบตามแนวชายแดน ซึ่งจะได้รับการดูแลเรื่องที่พัก อาหาร และการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

- ปัญหาเรื่องการศึกษาของบุตรหลานแรงงานชาวเมียนมาที่เข้ามาทำงานแบบไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด มีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นโดยองค์กรภาคเอกชน ซึ่งหลักสูตรยังไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานการศึกษาของประเทศไทย ปัจจุบันมีศูนย์การเรียนรู้จำนวน ๖๖๐ ศูนย์ใน ๔ อำเภอ และกำลังพยายามให้ศูนย์ที่ยังไม่ได้จดทะเบียนเข้ามาจดทะเบียนเพื่อการควบคุมดูแลอย่างต่อเนื่อง

- การบริหารจัดการปัญหาชายแดนโดยศูนย์สั่งการชายแดน ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมบูรณาการแก้ไขปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง

- ความกังวลเกี่ยวกับสถานะของผู้ที่อาศัยในศูนย์พักพิงฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรุ่นที่ ๒ - ๓ ที่เกิดในประเทศไทย แต่ยังไม่มีสัญชาติไทย

- ความจำเป็นในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ผู้ที่อาศัยในศูนย์พักพิงฯ ได้รับสัญชาติไทยในอนาคต

- ผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ที่ลดความช่วยเหลือ ส่งผลให้ปัจจุบันต้องปรับแผนการดำเนินงานของศูนย์พักพิงฯ

- มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่สนับสนุน และต่อต้านการให้ความช่วยเหลือผู้ที่อาศัยในศูนย์พักพิงฯ

ข้อเสนอแนะในพื้นที่อำเภอท่าสองยาง

- รับรองวุฒิการศึกษาในพื้นที่พักพิงชั่วคราว

- นำนโยบายการศึกษาเพื่อมวลชนมาใช้

- จัดตั้งหลักสูตรวิชาชีพเพื่อเตรียมเยาวชนสู่ตลาดแรงงาน

- ผู้เรียนต้องการเรียนภาษาไทยเพื่อใช้ในการศึกษาต่อและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

- ให้ทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนการดำเนินงานตาม

หลักมนุษยธรรม

- พิจารณาผ่อนปรนให้เด็กที่อยู่ในศูนย์พักพิงฯ เดินทางไปเรียนนอกพื้นที่พักพิงชั่วคราวได้

- ทดลองให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยในพื้นที่พักพิง โดยกำหนดการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) คณะกรรมการศึกษากะเหรี่ยง (KRCEE) และคณะกรรมการศึกษาคะเรนยี (KnED) ซึ่งปัจจุบันจากมติสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ทางกรมไทยไม่ปิดกั้นการสอนภาษาไทยในพื้นที่พักพิง และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ และกระทรวงมหาดไทยพิจารณาดำเนินการต่อไป

ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC)

ข้อมูลศูนย์ประสานงาน

ที่อยู่ : เลขที่ ๓๕/๔ ตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ๖๓๑๑๐

อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

การดำเนินงานของศูนย์ประสานงาน

พื้นที่รับผิดชอบ

- ครอบคลุม ๕ อำเภอชายแดนของจังหวัดตาก ได้แก่ แม่สอด แม่ระมาด ท่าสองยาง พบพระ และอุ้มผาง

- มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงติดกับชายแดนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

เป้าหมาย

- สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าว

- ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

- ดูแลช่วยเหลือเด็กต่างด้าวในด้านอื่น เช่น การศึกษา สุขภาพ และสถานะทางกฎหมาย

- มุ่งให้เด็กต่างด้าวได้รับการศึกษาตามหลักสูตร และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมี

ความสุข

- เน้นการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารและใช้ชีวิตในประเทศไทยได้อย่างราบรื่น

- ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก การดูแลสุขภาพอนามัย และการให้ความรู้ด้านกฎหมาย

ความร่วมมือ

- มีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และชุมชน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กต่างชาติ แรงงานข้ามชาติ ผู้หนีภัย และความมั่นคงชายแดน

- มีการจัดประชุมเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานงานระหว่างหน่วยงาน เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง พาณิชย์จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณสุขจังหวัด เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

- มีการจัดทำข้อบังคับและข้อกำหนดเพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายกำหนด

- จัดตำราจรรยาบรรณจังหวัดตากและสถานีตำรวจชายแดนให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ โดยเน้นกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดและพระราชบัญญัติจราจร รวมถึงมีการประสานงานกับโรงเรียนเพื่อสอดแทรกความรู้ในช่วงกิจกรรมเคารพธงชาติและชั่วโมงเรียน

สนับสนุนด้านอาชีพ

- มีการส่งเสริมด้านอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้พวกเขามีรายได้และไม่เป็นปัญหาสังคม
- มีการฝึกอบรมทักษะชีวิต เช่น ความรู้เกี่ยวกับการจราจร และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ลักษณะประชากรนักเรียน:

- มีนักเรียนหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ไทย เมียนมา กะเหรี่ยง ม้ง มูเซอ อาข่า มอญ และโรฮิงญา

- มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ๕๔,๗๒๒ คน

การจัดการศึกษา:

- มีโรงเรียนในสังกัด ๑๒๒ แห่ง และห้องเรียนสาขา ๕๗ แห่ง
- มีครูและบุคลากรทางการศึกษา ๓,๐๑๒ คน
- มีโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ๓๙ แห่ง และโรงเรียน

ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ ๑๒๐ แห่ง

การดูแลเด็กต่างด้าว:

- มีศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว เพื่อดูแลเด็กต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน
- ให้การสนับสนุนผู้ช่วยครูในโรงเรียนไทย ส่งเสริมการใช้ภาษาไทย และดูแลด้านสุขภาพ

และความปลอดภัย

- มีศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด ๖๓ แห่ง
- มีครูทั้งหมด ๙๑๓ คน และนักเรียนทั้งหมด ๑๗,๘๒๔ คน

ลักษณะทางกายภาพของศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC)

ศูนย์ประสานงานฯ ตั้งอยู่ในพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ เป็นอาคารแถวชั้นเดียว

คุณภาพของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาไม่เป็นตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนสอนภาษาไทย ในศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว มีปัญหาด้านบุคลากรที่จะมาสอน เนื่องจากศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว มีงบประมาณที่ค่อนข้างจำกัด จึงไม่สามารถจ้างครูที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนที่จบหลักสูตรครูตรงสาขาวิชา บางศูนย์การเรียนรู้สามารถจ้างได้เพียงครูที่สามารถสื่อภาษาไทยเบื้องต้นได้เท่านั้น แม้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ จะมีหลักสูตร มีรูปแบบ และสื่อในการสอน รวมถึงมีการจัดอบรมให้ครูผู้สอน แต่ครูผู้สอนบางคนก็ไม่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปบูรณาการกับการสอนเองได้ และยังเลือกใช้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ของตนเองเป็นหลักเช่นเดิม

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว ใช้หลักสูตรของประเทศต้นทาง (เมียนมา) ไม่สามารถเทียบโอน การศึกษากับของประเทศไทยได้ และศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC) ไม่สามารถ เข้าไปจัดการในด้านหลักสูตรของศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว จึงเร่งดำเนินการสนับสนุนให้ศูนย์การเรียนรู้ เด็กต่างด้าวจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา เช่น ถ้าเด็กนักเรียน มีพื้นฐานเรื่องภาษาไทย ก็จะสามารถเข้าศึกษาในหลักสูตรการเรียนการสอนนอกระบบของกรมส่งเสริม การเรียนรู้ (สกร.) ได้

ความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคในการจัดการการศึกษา

ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC) จะสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับ เด็กต่างด้าว ในลักษณะเป็นเครือข่ายกลางทำหน้าที่ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ องค์กรเอกชน และดูแลช่วยเหลือเด็กต่างด้าวในพื้นที่ ๕ อำเภอชายแดนฝั่งตะวันตกของจังหวัดตาก

ผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

ปัญหาในระดับพื้นที่

- ไม่มีกฎหมายใดรองรับศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว
- จำนวนเด็กต่างด้าวในพื้นที่ชายแดนมีจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด
- ขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภาษาของ

เด็กต่างด้าว

- ข้อจำกัดด้านกฎหมายและอำนาจในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว
- ความยากลำบากในการตรวจสอบสถานะทางกฎหมายของเด็กต่างด้าว

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ พยายามประสานงานกับหน่วยงาน ภาครัฐและองค์กรเอกชน เพื่อหาทางออกในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว

- มีการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว
- มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กต่างด้าวเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและจัดการศึกษา
- มีการทำงานวิจัยเพื่อให้เกิดการก่อตั้งหน่วยงานที่เข้ามาอุปถัมภ์เด็กต่างด้าวในด้านการศึกษา
- มีการเรียกร้องให้มีการออกนโยบายและกฎหมายที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ชายแดน
- มีการแก้ไขปัญหาด้านการสื่อสาร โดยจัดหาล่ามแปลภาษาในโรงเรียนของรัฐ
- มีการดำเนินการเรื่องสถานะเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับสิทธิตามกฎหมาย
- มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาและประเมินผล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและส่งเสริม

สุขภาพของเด็ก

การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด

การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว ไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนด เนื่องจากไม่มี กฎหมายใดรองรับศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว ปัจจุบันมีเพียงแนวปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต ๒ เรื่อง การขึ้นทะเบียนและดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว และประกาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ เรื่อง ข้อตกลงและแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินงาน

ของศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๖ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ที่นำมาใช้กำกับดูแลศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียน ทั้งหมด ๖๓ ศูนย์การเรียนรู้ฯ

การดูแลแรงงานข้ามชาติและผู้หนีภัย

- ให้ความสำคัญกับการดูแลแรงงานข้ามชาติและผู้หนีภัย เพื่อให้พวกเขาอยู่ในกรอบและระเบียบของประเทศไทย
- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และกฎหมายต่าง ๆ แก่กลุ่มแรงงานข้ามชาติ
- มีการดูแลในเรื่องของสิทธิมนุษยชน และการรักษาพยาบาล

ความมั่นคงชายแดน

- มีการเฝ้าระวังและดูแลความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยกองกำลังป้องกันชายแดนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- มีการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ของผิดกฎหมายตามแนวชายแดน

ด้านสาธารณสุข

- มีการพูดถึงภารกิจด้านสาธารณสุขที่ต้องดูแลบุคคลต่างชาติ และคนไทย
- มีการพูดถึงการเตรียมความพร้อมรับมือกับปัญหาด้านสาธารณสุขที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

ข้อเสนอแนะจากศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC)

๑. ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการควบคุม กำกับดูแลศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว
๒. ศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวใช้หลักสูตรเหมือนกัน แต่มีการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เหมือนกัน
๓. ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าวต้องอาศัยการสนับสนุนงบประมาณต่าง ๆ จากองค์กรเอกชน ที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐมาใช้ในการดำเนินงาน
๔. ควรมีการจัดการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งในโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน ศูนย์การเรียนรู้ และการศึกษาแบบครอบครัว

รายนามคณะกรรมการที่เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนความเห็น
กรณี การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ (เมียนมา)
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ – วันเสาร์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘
ณ จังหวัดตาก

คณะกรรมการการศึกษา การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

๑. นายวิวัฒน์ รุ่งแก้ว รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
โฆษกคณะกรรมการ
และในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ สกร.
๒. นายปริญญา วงษ์เชิดขวัญ รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
โฆษกคณะกรรมการ
และในฐานะรองประธานคณะอนุกรรมการ สกร. คนที่สอง
๓. นายสมคุณีย์ บุญไชย กรรมการและที่ปรึกษา
และในฐานะอนุกรรมการ สกร.
๔. นางเบ็ญจมาศ อภัยทอง กรรมการและที่ปรึกษา
และในฐานะอนุกรรมการ สกร.
๕. นางมยุรี โพธิแสน รองเลขานุการคณะกรรมการ
และในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการ สกร.

คณะอนุกรรมการการส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษาเอกชน การศึกษาพิเศษ และความเท่าเทียมทางการศึกษา

๑. นายปรเมศวร์ ศิริรัตน์ อนุกรรมการ
๒. นายบูรพาทิศ พลอยสุวรรณ อนุกรรมการ
๓. ศาสตราจารย์ศักดิ์ดา ดาดวง อนุกรรมการ
๔. นางปัทมาภรณ์ บุญแรง อนุกรรมการ
๕. นายวีระพงษ์ กังวานนวกุล อนุกรรมการ
๖. นายสุรเสกข์ ยุทธิวัฒน์ อนุกรรมการ

ศูนย์การเรียนรู้ซีดีซี หรือศูนย์พัฒนาการเรียนรู้เพื่อเด็กด้อยโอกาสซีดีซี

๑. นายประเดิม เดชายนต์บัญชา รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก
๒. นางปรานี คู่มณี ศึกษาธิการจังหวัดตาก
๓. นายวินัย เมฆหมอก ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒
๔. นางสาวสุนทรี เต็มขุนทด ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดตาก
๕. นางสาวปัทมินี สอนประเสริฐ ผู้อำนวยการมูลนิธิสุวรรณนิมิต
๖. นางสาวนลินทิพย์ ภาวิไลศิลป์ ผู้ประสานงาน สกร. และแม่ตาวาคลินิก
๗. นายคนองฤทธิ์ สิงหบุตร หัวหน้าเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว

ศูนย์การเรียนรู้นิวโซไซตี้ (New Society Migrant Learning Center)

๑. นายประเดิม เดชายนต์บัญชา	รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก
๒. นายวินัย เมฆหมอก	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒
๓. นางสาวสุนทรี เต็มขุนทด	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดตาก
๔. นางสาวศิราพร แก้วสมบัติ	ผู้อำนวยการมูลนิธิช่วยไร้พรหมแดน
๕. วาร์ วาร์ มี มินต์ (War War Myint)	อาสาสมัครครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ฯ
๖. นายคนองฤทธิ์ สิงหบุตร	หัวหน้าเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว

ที่ว่าการอำเภอท่าสองยาง ในกรณี ศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ

๑. นายประเดิม เดชายนต์บัญชา	รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก
๒. นางปราณี คู่มณี	ศึกษาธิการจังหวัดตาก
๓. พันตำรวจเอก สุพจน์ นวรัตน์ารมย์	ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรท่าสองยาง
๔. นายกันต์พงษ์ พิพัฒนนตรีกุล	นายอำเภอท่าสองยาง
๕. นายพัฒนา หมื่นศรีภูมิ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒
๖. นางสาวสุนทรี เต็มขุนทด	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดตาก
๗. นายธนกร ชันชัย	หัวหน้าศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ
๘. นางวันสงกรานต์ เจียมศิริ	นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ
๙. ร้อยเอก เอกชัย ไชยวัง	ผู้แทนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตาก
๑๐. นางสาวภัทธานิษฐ์ แก้วจันทร์เพชร	ผู้ช่วยสัสดีอำเภอท่าสองยาง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) จังหวัดตาก
๑๑. พันตำรวจโท อธิวัฒน์ มารุดเกล้า	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
๑๒. พันตำรวจตรี นิลวัช กลิ่นเกษร	หัวหน้าตำรวจสันติบาลจังหวัดตาก
๑๓. นายอุทัยรัตน์ แสงพระจันทร์	สารวัตรตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก
	ผู้แทนผู้กำกับตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก
	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอท่าสองยาง

ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว (MECC)

๑. นายประเดิม เดชายนต์บัญชา	รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก
๒. นางปราณี คู่มณี	ศึกษาธิการจังหวัดตาก
๓. พันตำรวจโท อธิวัฒน์ หมูพยัคฆ์	รองผู้กำกับ (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรแม่สอด
๔. นายวินัย เมฆหมอก	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒
๕. นายภูรินทร์ ชนินกุล	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

๖. นายพัฒนา หมื่นศรีภูมิ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒
๗. นายชยพล ดวงดี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒
๘. นายคนองฤทธิ์ สิงหบุตร หัวหน้าเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว
๙. นางสาวเสาวรัตน์ กมลปลื้ม กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาและบุคลากรกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
๑๐. นายจุลจักร์ กัลยาณะ ครูชำนาญการรักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่สอด